

Kære Fjerkræproducent,

Velkommen til FjerkræNyt nr. 1.

Her får du nyt om:

- Hvordan fjerkræ kom med i ESGreen Tool
- ESGreen Tool - en videreudvikling af Landbrugets klimaværktøj
- Hvordan undgås underforsikring?
- MonoGutHealth - et EU-projekt med fokus på tarmsundhed
- Reducering af indvoldsorm
- Opdræt af øko-hønniker – vær til stede
- Afrapportering fra fytaseprojekt vedr. økohøner

Invitation til:

- Kursus om E-kontrol d. 11/3
- Klimadage og info om ESGreen Tool d. 24/3, 31/3, 5/5, 6/5, 11/5, 31/5 og 20/6 mv.
- Gratis økologi omlægningscheck

Faglige nyheder

Højt trusselsniveau for fugleinfluenza og krav om indelukning/overdækning af fjerkræ

Fugleinfluenza virus er fortsat i Danmark, både i vilde og tamme fugle. Derfor er det vigtigt, at alle overholder indelukningskravet for fjerkræ og har fokus på smittebeskyttelse.

Smittebeskyttelse

Hvad enten man har hobbyfjerkræ eller er professionel fjerkræavler, skal man huske at overholde basale smittebeskyttende foranstaltninger som skift og desinfektion af fodtøj, inden man går ind i sin hønsegård. Jægere og andre, der færdes i naturen, anbefales at være påpasselige med hygiejnen, når de går ud i hønsegården, da de kan slæbe fugleinfluenza med hjem både på fodtøj, udstyr og med fuglevildt. Se mere om kravene på Fødevarestyrelsens hjemmeside her:

[Fugleinfluenza - aktuel situation \(foedevarestyrelsen.dk\)](https://www.foedevarestyrelsen.dk)

Sådan kom fjerkræ med i Landbrugets klimaværktøj og ESGreen Tool

v. Jette Søholm Petersen, SEGES Innovation, Husdyr

Takket være stærk opbakning fra fjerkræbranchen og Fjerkræafgiftsfonden kom fjerkræproduktionen med i Landbrugets klimaværktøj og i ESGreen Tool, som er klimaværktøjets nye navn.

Fjerkræproducenterne kan nu anvende klimaværktøjet til at få et billede af den klimamæssige konsekvens af deres bedrift. Og det er muligt at se, hvordan forskellige klimavirkemidler reducerer bedriftens og produkternes klimaaftryk. Der er opstillet flowdiagrammer og regneark der beregner produkt klimaaftryk per kylling og æg, bedriften leverer til slagteri, rugeri, ægpakkeri og gårdbutik.

Regnearkene er klar til at blive programmeret i en opdateret version af Klimadelen i ESGreen Tool i første halvdel af 2022. I denne forbindelse undersøger vi mulighederne for at mest muligt data kan overføres automatisk fra de forskellige kilder.

Det er inspirerende at arbejde med fjerkræproducenter og fjerkræbranche konsulenter samt klimaeksperter fra SEGES Innovation inden for Husdyr, Planter og Digital om at udvikle, koordinere og teste flowdiagrammer/ regneark for fjerkræbedrifters og fjerkræprodukters klimaaftryk.

Du kan se projektets 2021 leverancer på dette link: <https://projekter.seges.dk/fjerkraefgiftsfonden/fjerkraefgiftsfonden/7980>

Læs mere om ESGreen Tool herunder:

Alle producenter inviteres til klimadage v. Christine Ilsøe, SEGES

Kom til klimadage i hele landet, og bliv skarp på landbrugets nye klimaværktøj

Landbrugets klimaværktøj, ESGreen Tool, er nu klar til release. Med værktøjet kan du beregne klimaaftrykket på din bedrift og få viden til at vælge de mest effektive tiltag, der kan reducere drivhusgasudledningen.

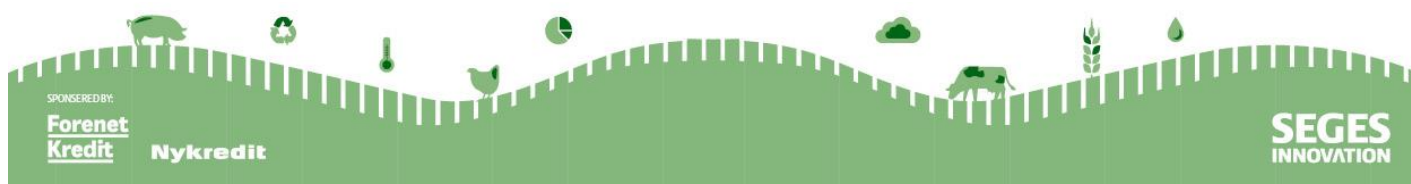
Klimadagene giver viden og værktøjer

Når du deltager i en klimadag, bliver du rigtig godt klædt på til at arbejde med klima på din bedrift. Klimadagene afholdes i et samarbejde mellem lokale foreninger og SEGES Innovation. Her vil være masser af inspiration og konkret vejledning i forhold til, hvordan du kan arbejde med at sænke klimaaftrykket på din egen bedrift, og det er muligt at få personlig vejledning.

Det er gratis at deltage, og du behøver ikke at være medlem af en landboforening for at være med.

Der er klimadage i hele landet, og den første løber af stablen allerede den 24. marts.

Find din nærmeste klimadag, og tilmeld dig, på tilmeld.dk/klimadag

Sådan undgår du underforsikring

v. Ruth Bohlmann, Examina-Finanz

Mange fjerkræproducenter, både med slagtekyllinger, æglæggerhøner eller opdræt, har tegnet en driftstabsforsikring ved VTV/R+V-forsikring i Tyskland. Forsikringen beskytter virksomheder og producenter mod økonomisk skade forårsaget af driftstab i tilfælde af epidemier og sygdomme. fx salmonella og sikrer dermed eksistensen for mange virksomheder og producenter.

Som udgangspunkt er det virksomhedens årlige omsætning = forsikringssummen, der forsikres.

Virksomhedens årlige omsætning eller forsikringssummen beregnes ud fra fire faktorer som er:

Antal dyr * antal rotationer per år * antal kg kylling eller æg * gns. salgspris per kg kylling eller æg = årlig omsætning = forsikringssum

For eksempel kan prisstigninger på foder, indkøbte dyr/æg føre til stigende salgspriser, som får omsætningen til at stige, og det kan medføre underforsikring. For at undgå underforsikring skal forsikringssummen øges, så den svarer til omsætningen.

Underforsikring er uheldig, fordi den medfører nedregulering af skadesudbetalingen ud fra forholdet mellem forsikringssum og aktuel omsætning, også ved delvist tab. Se eksempel i boksen nedenfor.

Aktuel årlig omsætning = 5.000.000 kr.
 Oplyst omsætning til forsikringspolice = 3.000.000 kr. = forsikringssum
 Skade = 1.000.000 kr.
 Skadesudbetaling = $(1.000.000 * 3/5) = 600.000$ kr.

I eksemplet i boksen udgør forsikringssummen på 3.000.000 kr. 3/5 eller 60% af den aktuelle årlige omsætning på 5.000.000 kr. Derfor bliver skadesudbetalingen 60% af 1.000.000 kr. = 600.000 kr.

For at undgå underforsikring kræves en årlig kontrol af omsætningen og eventuel regulering af forsikringssummen, så den svarer til omsætningen.

Prisstigninger på foder, indkøbte dyr/æg som kan føre til stigende salgspriser, som får omsætningen til at stige, og det kan medføre underforsikring. Processerne på markedet er dynamiske. Producenterne bliver derfor mindet om at tilpasse tallene en gang årligt når fakturaerne udsendes. Påmindelsen bliver desværre ofte overset.

I tilfælde af ændringer i ovennævnte faktorer eller årlig omsætning, så kontakt venligst Andreas (a.ellermann@examina-finanz.de, tlf.: 0049-461-15013-143) eller Ruth (r.bohlmann@examina-finanz.de, Tlf.: 0049-461-15013-119), for at tilpasse forsikringen.

Er dine bygninger sumforsikret - bør den indtegnede sum tjekkes

v. Palle Vinstrup, KHL

Som det sikkert er kendt for de fleste, er der - især det seneste 1,5 år - sket store prisstigninger på byggeri. Dette forhold kan udhule en eventuel forsikringserstatning, såfremt bygninger er indtegnet med en sumforsikring.

I mange tilfælde er det således være nødvendigt at regulere beløbet på sumforsikring af bygninger på grund af prisstigninger, oplyser Palle Vinstrup fra KHL.

Yderligere oplysninger fås ved at kontakte Palle, tlf. 40285545 – eller din forsikringsmand / assurandør.

MonoGutHealth v. Jette Søholm Petersen, SEGES Innovation

SEGES Innovation er partner i MonoGutHealth-projektet, der finansieres af EU under Horizon 2020 programmet.

MonoGutHealth har til formål at anvende innovative ernæringsstrategier til at fremme mikrobiel kolonisering af tarmen hos svin og kyllinger for at styrke dyrenes modstandsdygtighed.

Projektet omfatter i alt 11 Ph.d.-studerende, som udfører omfattende og brancherelevant, tværfaglig forskning med tilknytning til 30 forskellige universiteter og virksomheder i Schweiz, Polen, Irland, Tyskland, Belgien og Danmark. I projektet er der stort fokus på at de studerende bliver dygtige

forskere og lærer at begå sig både i universitets- og branchemiljøer. En del af Ph.d.-studierne består af praktikophold ved forskellige universiteter og virksomheder.

SEGES Innovation bidrager til MonoGutHealth ved at være praktikvært og mentor for Tobias Kettrukat, der er nyuddannet dyrlæge fra TIHO i Hannover og ansat som Ph.d.-studerende ved Aarhus Universitet, Institut for Fødevarer med Lektor Margrethe Therkildsen som vejleder. Tobias undersøger hvordan kyllingers vækst og udvikling påvirkes af forskellige rugetemperaturer. I 2022 deltager Tobias i Agro Food Parks fjerkrænetværk, og i 2023 vil han deltage i praktiske fodringsforsøg med slagtekyllinger. Hvis du vil vide mere om projektet som helhed, og de 11 ph.d.-projekter, kan du besøge hjemmesiden her: www.monoguthealth.eu

Kursus om E-kontrol for ægproducenter og opdrættere

v. Mie Nielsen Blom, L&F

Kom og hør om alle de fordele du kan få fra dette program 👍

På kurset gennemgår vi E-kontrol programmet og viser dig hvor nemt det er at anvende dette program. Vi vil også gerne hjælpe dig med at starte op med at bruge E-kontrollen. Det eneste det kræver for at deltage er, at du medbringer en bærbar computer eller en iPad. Der afholdes to kurser på samme dag, fredag den 11. marts 2022 i Vejle. Du kan frit vælge at deltage fra kl. 9.30-11.30 eller fra kl. 12.30-14.30. Der er stadig ledige pladser. Så du kan stadig nå at komme med. Der bliver sørget for forplejning undervejs. Så kom og hør om E-kontrollen og få lidt godt til ganen 😊 Hvis du har lyst til at deltage, så send en mail til Bettina på BIN@LF.DK

En bruger af E-kontrollen udtaler:

Jeg bruger E-kontrollen til at ligge næste års produktionsbudgetter efter, og til at dokumentere min produktivitet overfor min bank.

E-kontrollen har bidraget til at hæve min produktivitet.

Vi har kigget på nedslagspunkter, på de forskellige uger, og har derefter rettet ind på de nye hold, f.eks. der hvor æg ydelsen har sat sig.

(Ægproducent Henrik Pihl Winterø)

Har du spørgsmål til E-kontrollen, er du velkommen til at henvende dig til Mie Nielsen Blom på tlf. 2334 6566 eller mnb@lf.dk

Reducering af indvoldsorm

v. Sofie Knorr Jensen og Niels Finn Johansen, Innovationscenter for Økologisk Landbrug

Fjerkræafgiftsfonden

I 2021 gennemførte vi en meget omfattende spørgeskemaundersøgelse, hvor 14 ægproducenter med i alt 32 stalde svarede på 227 spørgsmål om hver stald. Statistisk behandling af de indsamlede svar er foretaget i januar- februar 2022 og resultaterne blev præsenteret på Fjerkrækongressen 2022. Præsentationen er vedhæftet denne mail.

Det meget store datamateriale gav desværre ikke ret mange svar på hvordan man kan slippe af med ormene, eller reducere dem. Vi vil nu ændre fokus i projektet og foreslå konkrete tiltag, som kan afprøves hos ægproducenter. Hvis du har en idé til tiltag, så hører vi gerne fra dig.

Det gode opdræt v. Sofie Knorr Jensen og Niels Finn Johansen

Husk det er vigtigt at udsætte kommende æglæggere for menneskeaktivitet.

Ved start af æglægningsperioden går hønerne igennem en kæmpe forandring både fysisk og mentalt. Hønerne kan både begynde på fjerpilning, men kan også blive mere flyvske og nervøst anlagt under æglægningsstart. Men, kan de begyndende adfærdsproblemer forebygges før hønernes opstart? Erfaringer fra landmænd samt internationale studier peger på, at det er muligt at få en mere stabil opstart gennem management af opdrættet. Herved er det muligt at få en roligere og mere veltilpas flok.

Effekten af en dårlig opdrætsperiode

Der kan være flere negative effekter af en dårlig opdrætsperiode alt efter, hvad der har været af problematikker. Hvis der allerede går fjerpilning i flokken i opdrætsperioden, vil det sandsynligvis også resultere i mere fjerpilning i æglægningsperioden. Det kan være lige så u hensigtsmæssigt, hvis man i opdrætsperioden prøver at modvirke fjerpilningen ved at sænke lysstyrken og derefter flytter hønerne ind i en æglæggestald badet i fuldt lys. Så vil hønerne blive overstimuleret, hvilket kan føre til at de piller fjer igen. I en flok som ikke møder meget menneskelig aktivitet kan der opstå problemer med stressede og nervøse dyr, som mistrives i æglægningsstalden.

Management-ændringer under opdræt der batter i æglæggestalden

Foder og grovfoder

Høns er vanedyr og dette gælder også deres foder. Man skal være opmærksom på foderskift, da for mange af disse kan resultere i fjerpilning. Antal foderskift har en stor effekt på fjerpilningstendens i opdræt og æglægning. Dette kan være på grund af ubalance mellem dyrenes behov for næringsstoffer og foderets sammensætning, men det kan også være en effekt af mindre attraktivt foder. I så fald vender hønnikerne deres fødesøgnings-adfærd mod hinanden. Denne effekt kan desværre også opstå naturligt i løbet af de første foderskift, fordi hønnikerne måske foretrækker det letoptagelige start-foder. Grovfoder kan være et virkemiddel til at vende hønens fødesøgnings- og hakkeadfærd væk fra artsfæller. Det kan give beskæftigelse og tilfredsstille dem. Dog skal man være opmærksom på, at det ikke er et quick fix, hvis man i en kort periode giver hønnikerne grovfoder for at stoppe fjerpilning. For den positive effekt af grovfoderet i opdrætsperioden vil forsvinde, hvis man ikke også giver dem grovfoder i æglæggestalden. Hønerne vil nemlig blive frustrerede over det manglende grovfoder, og der kan så igen opstå fjerpilning. Så når grovfoder introduceres, må det ikke fjernes igen.

Den rigtige type støj

I opdrætsstalden skal hønekyllingerne ikke udsættes for en konstant larm i for eksempel i form af et støjende ventilationssystem. Men dette betyder ikke, at det er en fordel for dem at vokse op i komplet fred. For hvis man fra første dag er til stede i opdrættet oftest muligt, kan man opnå meget roligere høner i æglæggestalden. Axel Månsson har for nyligt haft succes med sin nye opdrætsstald, hvor det første hold nu er flyttet ind i æglæggestalden. De har ved deres første hold haft fokus på lyd, ikke at mindske det, men at vænne dyrene til det. Personalet blev opfordret til ikke bare at bruge mest muligt tid i opdrætsstalden, men også at være snakkende og hønerne modtager endog en sang eller to indimellem. Det nye hold er fine i fjerdragten, og er sociale selv over for fremmede, der kommer ind i stalden. "Når vi skal veje hønerne, kan vi bare gå hen til en A-ramme og hente 50 høns ned," udtaler driftsleder Hans Klemmensen, der er meget tilfreds med de hjemmeopdrættede høner. Dette understøttes af internationale studier, der viser at høner, der har været udsat for meget håndtering i opdræt, både er roligere, men også har mindre fjerpilning i æglægningsperioden. Derfor er der store fordele ved at udsætte hønnikerne for menneskelig kontakt men også støj i opdrætsperioden.

Staldens layout

Der skal være opmærksomhed på, at der er mest mulig lighed mellem opdrætsstalden og æglæggestalden. Dette er måske en af grundene til hjemmeopdræt er en succes; det gode match mellem opdræts- og hønestald. Hvis man ikke selv opdrætter hønnikerne, er det vigtigt, at få opdræts- og æglæggestald til at minde mest muligt om hinanden. Det betyder at få slats op i samme højde, have lignende lysstyrke og ikke lave et drastisk foderskift ved flytning. Flere studier peger på, at staldsystemet også kan påvirke fjerpilningen. Der er overraskende fundet en negativ effekt på fjerpilning af højere siddepinde samt etagesystemer i opdrættet. Dette har i udenlandske studier resulteret i mere fjerpilning i æglægningsperioden. Samtidigt er det også fundet at mindsket strølesareal kan give grund til fjerpilning senere i produktionsperioden.

En parameter, som havde en endnu større effekt, var luftkvaliteten. En godt ventileret stald har en stor positiv effekt på dyrenes velfærd. Dette mindsker fjerpilning både i opdrætsperioden, men også senere i æglæggestalden.

Afsluttende

Man skal huske, at høner er vandedyr. Altså kan flere af ovennævnte ændringer ikke indføres midt i en opdrætsperiode, men skal indføres fra dag 1 med hønekyllingerne. Samtidigt er eget opdræt ikke lig et godt æglæggehold, hvis man ikke bruger tid og energi på hønnikerne. Opdræt må ikke være venstrehåndsarbejde for producenten, det skal have mindst lige så meget opmærksomhed som hønerne i æglæggestalden. Denne artikel er lavet i forbindelse med projektet Den gode opstart, som er støttet af Fonden for økologisk landbrug.

Optimal udnyttelse af naturlig fytaseaktivitet i foderkorn til økohøner v. Niels Finn Johansen, Innovationscenter for økologisk landbrug

For økologiske fjerkræproducenter, som ikke har mulighed for at anvende foder med syntetisk fremstillet fytase, er fosfor i foder til æglæggende høner en svær balancegang. På den ene side skal hønerne have tilstrækkeligt med P (fosfor) til rådighed, på den anden side skal vi minimere den mængde P, som hønerne udskiller til gødningen.

Arbejdspakke 2 i projekt "Optimal udnyttelse af foderkorns naturlige indhold af fytase" havde til formål at belyse muligheden for generelt at sænke indholdet af P i foderet, og i særlig grad at undersøge om kornråvarernes indhold af naturligt fytase kan bidrage til, at øge tilgængeligheden af foderets fosforindhold. Dette blev undersøgt via praksisforsøg og fieldtest. Resultaterne ses i den rapport, der er vedhæftet FjerkræNyt. Det konkluderes at:

- Total P i fabriksfremstillet foder til økologiske høner der er mere end 30 uger gamle, kan sænkes mellem 0,5 og 1 g/kg til mellem 5,5 og 6,0 g/kg, svarende til 3,2 g tilgængeligt fosfor pr. kg foder.
- Et nyt foderblandingskoncept med eget uopvarmet korn til økologiske høner, gør det muligt at opnå et foder med en fytaseaktivitet på 200-500 FTU/kg. Det er dog ikke helt nok, til at sikre en optimal tilgængelighed af foderets fytatbundne fosfor.
- Jo højere fosforindhold i foderet, jo stærkere blev hønernes æggeskaller og knogler. Tre af de deltagende besætninger havde et meget lavt indhold af total P under 5 g/kg. Et så lavt niveau stiller krav til høj tilgængelighed af P, herunder høj fytaseaktivitet og optimal udnyttelse i hønen. I denne forbindelse er strategisk calciumforsyning en vigtig metode til at forsyne hønen med calcium, så behovet for P til indlejring og mobilisering af calcium i knoglerne minimeres. Man skal samtidig sikre, at management altid er optimalt. Der er ikke plads til svigt.

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Er du interesseret i gratis økologi omlægningstjek ?

Så kontakt Innovationscenter for Økologisk Landbrug

Hvis du er interesseret i at vide mere, så gå ind på dette link: https://icoel.dk/vi-tilbyder/omlaegnings-tjek/?fbclid=IwAR3Y2q0NLjRT5xFdhjlbQqa7GN4y_MwTRzX93LmLECzWMVY9NkGPkdjAKnk

Kalenderen

11. marts. Kursus om E-kontrol for ægproducenter og opdrættere fra kl. 9.30-11.30 eller 12.30-14.30. Tilmelding ved Bettina Nysum på mail BIN@LF.DK.

ESGreen Tool inviterer til Klimadage, som afholdes af forskellige rådgivningscentre og SEGES. Indtil videre er følgende dage i spil. Tilmeld dig eller find flere datoer her: tilmeld.dk/klimadag

- **24. marts.** LandboNord, Erhvervsparken 1, 9700 Brønderslev fra kl. 9.30 til 15.30
- **31. marts.** AgriNord Hobrovej 437, 9200 Aalborg SV fra kl. 9 – 14.30
- **5. maj.** SAGRO Aulum Fritidscenter, Markedspladsen 10, 7490 Aulum fra 16 – 21
- **6. maj.** SAGRO John Tranums Vej 25, 6705 Esbjerg fra kl. 10 – 15.30
- **11. maj.** VELAS Erhvervsbyvej 13, 8700 Horsens fra kl. 16 - 21
- **31. maj.** VELAS Asmildklostervej 11, 8800 Viborg fra kl. 9 - 14
- **20. juni.** KHL, Niels Bohrs Vej 2, 6000 Kolding fra kl. 10 - 15

17.-18. maj 2022 NutriFair Fagmesse for husdyrproducenter. Læs mere her: www.nutrifair.dk

31. maj – 2. juni 2022. VIV Europe i Utrecht, Holland. Se mere her: www.viveurope.nl

7. -11. august. WPC World's Poultry Conference i Paris læs mere her [World Poultry Congress | 2022 | PARIS \(wpcparis2022.com\)](http://WorldPoultryCongress|2022|PARIS(wpcparis2022.com))

12. oktober 2022. Lovpligtigt kursus om hold af slagtekyllinger fra kl. 9 – 16. Sted: SEGES, Agro Food Park 15, 8200 Aarhus N. Nærmere oplysninger fås ved jtp@seges.dk eller 21717715.

8.-10. november 2022 Nordic Poultry Conference afholdes på Comwell Hvide Hus i Aalborg. Info om program og tilmelding kommer senere.

Med venlig hilsen fra

Jette Søholm Petersen

Du må gerne dele mailen med kolleger, chef eller andre interesserede! Hvis nogen af dem ønsker at komme med på maillisten, så kontakt jtp@SEGES.dk Hvis du ikke ønsker at modtage FjerkræNyt, kan du framelde den ved at sende en mail til jtp@SEGES.dk. Du kan læse mere om SEGES og L&F's persondatapolitik [her](#).